

Rolnummer 538
Arrest nr. 86/93 van 16 december 1993

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag gesteld door de Raad van State in zake J.-Cl. Dufrasnes tegen de Franse Gemeenschap.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en L. De Grève, en de rechters K. Blanckaert, L.P. Suetens, H. Boel, L. François en J. Delruelle, bijgestaan door de griffier H. Van der Zwalmen, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij zijn arrest nr. 42.360 van 19 maart 1993 in zake Jean-Claude Dufresnes, wonende te 1180 Brussel, Gatti de Gamondstraat 30, bus 5, tegen de Franse Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering, waarvan de kantoren gevestigd zijn te 1040 Brussel, Kunstlaan 19 A/D - tussenkomende partij : René Hamaite, wonende te 4500 Hoei, rue de France 23 -, heeft de Raad van State, afdeling administratie, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Is artikel 20 van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt, in zoverre het de inachtneming van een zeker ideologisch en filosofisch evenwicht voorschrijft, in overeenstemming met artikel 6 van de Grondwet, inzonderheid voor zover het tot gevolg zou hebben dat een personeelslid dat zou worden bevorderd met toepassing van de bepalingen betreffende het statuut van het rijkspersoneel, die bevordering zou worden ontnomen om ideologische en filosofische redenen en voor zover die bepaling slechts van toepassing is op een deel van de bestuursdiensten van de Franse Gemeenschap ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

J.-Cl. Dufresnes heeft bij de Raad van State een verzoekschrift ingediend waarbij hij de nietigverklaring vordert van het besluit van de Franse Gemeenschapsregering van 24 augustus 1989 waarbij R. Hamaite tot de graad van adviseur wordt benoemd.

Een van de middelen is afgeleid uit de schending van artikel 20 van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt. « Overwegende dat het besluit dd. 24 augustus 1989 van de Franse Gemeenschapsexecutieve, waarbij René Hamaite benoemd wordt tot adviseur, eveneens wordt bestreden door Pol André (...); dat Pol André in laatstgenoemd beroep een middel heeft ontleend aan de schending van artikel 20 van voornoemde wet van 16 juli 1973 en dat de Raad van State bij het arrest nr. 40.178 dd. 12 oktober 1992 het Arbitragehof een prejudiciële vraag heeft gesteld omtrent de bestaanbaarheid van artikel 20 van de wet van 16 juli 1973 met de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet. »

De Raad van State stelt vast dat de verzoeker vraagt dat aan het Arbitragehof een zelfde prejudiciele vraag wordt gesteld en beslist de hoger vermelde vraag te stellen.

III. De rechtspleging voor het Hof

De prejudiciële vraag is bij het Hof aanhangig gemaakt door de overzending van een expeditie van de voormelde verwijzingsbeslissing, die op 1 april 1993 op de griffie is ontvangen.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er ten deze geen aanleiding was tot toepassing van de artikelen 71 en volgende van de voormelde bijzondere wet.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven conform artikel 77 van de organieke wet bij op 7 mei 1993 ter post aangetekende brieven, die op 10, 11 en 17 mei 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Het bij artikel 74 van de voormelde wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 8 mei 1993.

De Vlaamse Regering, vertegenwoordigd door de Vlaamse Minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, wiens kabinet gevestigd is te 1040 Brussel, Kunstlaan 46, bus 5, en door de Vlaamse Minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, wiens kabinet gevestigd is te 1010 Brussel, Administratief Centrum, Arcadengebouw, blok F, heeft bij op 21 juni 1993 ter post aangetekende brief een memorie ingediend.

J.-Cl. Dufresnes heeft een memorie ingediend bij op 25 juni 1993 ter post aangetekende brief.

Afschriften van die memories zijn conform artikel 89 van de organieke wet overgezonden bij op 1 september 1993 ter post aangetekende brieven, die op 2 en 6 september 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

J.-Cl. Dufresnes heeft bij op 29 september 1993 ter post aangetekende brief een memorie van antwoord overgezonden.

Bij beschikking van 1 oktober 1993 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, tot 1 april 1994 verlengd.

Bij beschikking van 21 oktober 1993 is rechter K. Blanckaert aangewezen als lid van de zetel ter vervanging van rechter L. De Grève, die tot voorzitter van het Hof is gekozen.

Bij beschikking van 21 oktober 1993 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de terechtzitting op 9 november 1993 vastgesteld.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen, die, evenals hun advocaten, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gebracht bij op 21 oktober 1993 ter post aangetekende brieven, die op 22, 23 en 25 oktober 1993 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Op de terechtzitting van 9 november 1993 :

- zijn verschenen :

. J.-Cl. Dufresnes, persoonlijk;

. Mr. O. Dugardyn, *loco* Mr. P. Devers, advocaten bij de balie te Gent, en Mr. P. Van Orshoven, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Regering;

- hebben de rechters J. Delruelle en H. Boel verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989

op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van J.-Cl. Dufrasnes

A.1. Zelfs indien het tussenarrest zich niet uitspreekt over de vraag of betrekkingen in verband met culturele functies in de bestuursdiensten van de Franse Gemeenschap onder de werkingssfeer van artikel 20 van de wet van 16 juli 1973 vallen, moet een dergelijke vraag niet aan het Arbitragehof worden gesteld wegens het beperkte karakter van de prejudiciale aanhangigmaking en wegens het gezag van gewijsde van een arrest dat de Raad van State op het beroep van P. André heeft gewezen, namelijk arrest nr. 40.178 van 12 oktober 1992, volgens hetwelk die betrekkingen onder de werkingssfeer van artikel 20 van de wet van 16 juli 1973 vallen.

In de eerste plaats moet men ervan uitgaan dat artikel 20 van de wet van 16 juli 1973 strijdig is met artikel 6 van de Grondwet, in zoverre het de aanhangers van een politieke ideologie de mogelijkheid biedt bij voorrang een benoeming of bevordering te verkrijgen, hetgeen strijdig is met de gelijke toegang van de ambtenaren tot het openbaar ambt.

Inzake benoemingen verbiedt de regel van de individuele vrijheid, in samenhang met die van de vrijheid van mening, dat tussen twee kandidaten een onderscheid wordt gemaakt op grond van hun politieke of filosofische overtuiging. In het tegenovergestelde geval zouden de kandidaten verplicht zijn hun politieke kleur kenbaar te maken alvorens een benoeming te verkrijgen.

Subsidiair is artikel 20 van de bestreden wet strijdig met artikel 6 van de Grondwet, in zoverre dat artikel slechts op een gedeelte van de bestuursdiensten van de Franse Gemeenschap van toepassing is.

Die bepaling breekt met een van de algemene beginselen van het recht van het openbaar ambt, namelijk de verplichting, voor de overheid, de bekwaamheidsbewijzen en verdiensten van alle ambtenaren die kandidaat zijn voor een benoeming of bevordering, op objectieve wijze te onderzoeken en met elkaar te vergelijken en zij leidt ertoe dat binnen een zelfde bestuur een onderscheid wordt ingevoerd op het vlak van de benoemingen of bevorderingen, aangezien de ambtenaren niet langer volgens hun bekwaamheidsbewijzen en verdiensten worden benoemd of bevorderd.

De regels van de gelijke toegang tot de overheidsbetrekkingen moeten in acht worden genomen gedurende de hele loopbaan van de ambtenaren en het is ondenkbaar dat zij verschillen naargelang de betrokken ambtenaar is tewerkgesteld in culturele betrekkingen van de Franse Gemeenschap, dan wel in een andere algemene directie van het departement Cultuur en Sociale Zaken van de Franse Gemeenschap.

Standpunt van de Vlaamse Regering

A.2. Het antwoord op de aan het Arbitragehof gestelde vraag wordt goeddeels bepaald door de betekenis die moet worden gegeven aan de begrippen «ideologie» en «filosofie», die zowel in artikel 20 van de Cultuurpactwet als in de artikelen 6bis, 59bis en 59ter van de Grondwet zijn gebruikt.

Volgens bepaalde partijen voor de Raad van State zouden die begrippen een technische, «partijpolitieke» betekenis hebben, zodat een «ideologische strekking» een «partijpolitieke strekking» zou zijn.

Dat is niet de draagwijdte van die bepaling.

De betekenis van dat begrip dient gepreciseerd te worden door middel van een analyse van de betekenis en

de doelstelling van de in het geding zijnde nomen. Uit de analyse van de *ratio legis* blijkt dat, aangezien men heeft gepoogd vooral de niet-gelovige minderheid van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en de gelovige minderheid van de Franse Cultuurgemeenschap tegen minorisatie te beschermen, de « strekkingen » waaraan de (grond)wetgever bijzondere waarborgen heeft willen toekennen in wezen de godsdienstige en agnostische strekkingen waren.

Het begrip « ideologische en filosofische strekking » werd echter niet letterlijk tot die begrippen beperkt.

Het Cultuurpact - het politiek akkoord van 24 februari 1972 waaruit de Cultuurpactwet is voortgekomen - heeft de ideologische en filosofische strekkingen op meer algemene wijze omschreven. Uit die verruiming mag echter niet worden afgeleid dat het begrip « ideologische en filosofische strekkingen », zoals het in de Grondwet en in de wet van 16 juli 1973 is vermeld, zou kunnen worden opgevat als alle mogelijke, inzonderheid als « partij-politieke strekkingen », laat staan als de onderscheiden strekkingen van de verschillende fracties van het rechtstreeks verkozen orgaan waaronder de betrokken overheid ressorteert.

De in artikel 3, § 2, tweede lid, van de wet van 16 juli 1973 vervatte bepaling legt weliswaar een verband tussen de begrippen « ideologische en filosofische strekkingen » en de fracties van de volksvertegenwoordiging, maar in die bepaling is aangegeven dat het begrip « ideologische strekking » op een levensbeschouwelijke opvatting of een maatschappijvisie steunt, wat niet hetzelfde is als de opvatting of de visie van een politieke partij of een in het Parlement vertegenwoordigde groep, al verdedigen sommige politieke partijen die levensbeschouwelijke of maatschappelijke opvattingen.

Dat blijkt eveneens uit de parlementaire voorbereiding van de grondwets- en wetsbepalingen waarbij waarborgen worden geboden tegen alle ideologische of filosofische discriminaties.

Voor de toepassing van de Cultuurpactwet bestaat weliswaar een verband tussen de ideologische of filosofische strekkingen en de volksvertegenwoordiging, maar daaruit mag niet worden afgeleid dat een ideologische of filosofische strekking hetzelfde is als een in een volksvertegenwoordigend orgaan vertegenwoordigde overtuiging, noch - beperkter - dat elke fractie van een volksvertegenwoordigend orgaan een ideologische of filosofische strekking is.

Wanneer de bescherming van de Cultuurpactwet wordt aangevoerd, moeten achtereenvolgens twee verschillende vragen worden beantwoord, namelijk ten eerste of de overtuiging die wordt verdedigd door de groepering die zich op de bescherming beroept, wel degelijk een ideologische of filosofische strekking is, en vervolgens of, en in welke mate, die strekking als dusdanig is vertegenwoordigd. Hieruit volgt dat politieke minderheden als dusdanig of taalminderheden de bescherming van de Cultuurpactwet niet genieten.

Artikel 20 van de wet van 16 juli 1973, aldus geïnterpreteerd, is niet strijdig met het gelijkheidsbeginsel.

Het criterium van de ideologische of filosofische strekking, in de aldus gegeven interpretatie, sluit wel degelijk aan bij de bedoeling van de wetgever en is relevant met betrekking tot het nagestreefde doel.

« Aangezien artikel 20 van de wet van 16 juli 1973 aldus verhindert, enerzijds dat ambtenaren aangesteld, aangewezen, benoemd of bevorderd worden, uitsluitend omdat zij tot één of andere filosofische of ideologische strekking, laat staan tot de meerderheidsstrekking behoren - wat het algemeen gelijkheidsbeginsel trouwens verhindert voor om het even welk, niet pertinent criterium-, anderzijds dat de overheidsadministratie gemonopoliseerd wordt door ambtenaren van één welbepaalde ideologische of filosofische strekking, is deze bepaling een toepassing van het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel, precies omwille van haar pluralistische werking.

Niet voor niets gaat het per slot van rekening om een bepaling waarmee artikel 6bis, tweede zin, van de Grondwet werd uitgevoerd, al werden aan de minderheden in het algemeen, en aan de ideologische en filosofische minderheden in het bijzonder, nog andere en allicht meer efficiënte waarborgen tegen de minorisatie en discriminatie toegekend. »

Ten aanzien van het tweede onderdeel van de prejudiciële vraag, dat betrekking heeft op de werkingssfeer van artikel 20 van de Cultuurpactwet, dient te worden gewezen op het feit dat de Cultuurpactwet in het algemeen slechts toepasselijk is op het beleid inzake de tien culturele aangelegenheden die destijds waren opgesomd in de wet van 21 juli 1971 en in 1980 werden opgenomen in artikel 4, 1° tot en met 10°, van de bijzondere wet van

8 augustus 1980. Artikel 20 is alleen toepasselijk op het personeel dat culturele functies uitoefent in de culturele instellingen en inrichtingen.

De wet is derhalve niet toepasselijk inzake onderwijs, noch inzake de bevoegdheden die pas met de tweede of de derde staatshervorming naar de Gemeenschappen werden overgeheveld, namelijk de culturele aangelegenheden opgesomd in artikel 4, 11° tot en met 17° (thans 16°), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en de persoonsgebonden aangelegenheden in de zin van artikel 59bis, § 2bis, van de Grondwet en van artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

De wetgever heeft het in 1980 niet nodig geacht de werkingssfeer van de Cultuurpactwet tot de nieuwe culturele aangelegenheden en de persoonsgebonden aangelegenheden uit te breiden.

De grondwettigheid van de Cultuurpactwet kan uitsluitend worden beoordeeld op het ogenblik waarop zij tot stand is gekomen, zodat thans niet zozeer de vraag rijst of de Cultuurpactwet strijdig is met het gelijkheidsbeginsel op grond dat zij niet inzake alle gemeenschapsaangelegenheden toepasselijk is, doch veeleer of het niet-uitbreiden van de werkingssfeer van die wet, in 1980 of later, naar aanleiding van de uitbreidingen van de bevoegdheden van de Gemeenschappen, discriminatoir is.

De niet-toepasselijkheid moet evenwel worden gerelativeerd, aangezien de beoogde bescherming ook langs andere wegen kan worden geboden en aangezien in 1988 artikel 17 van de Grondwet werd herschreven en de toetsing van het Arbitragehof werd uitgebreid. Van het in de artikelen 6 en 6bis opgenomen algemene gelijkheidsbeginsel en verbod van discriminatie moet uiteraard in alle aangelegenheden toepassing worden gemaakt, hetgeen de Gemeenschappen verhindert ideologische of filosofische minderheden te discrimineren. Dit is wellicht de doorslaggevende reden waarom de wetgever het in 1980 en later niet nodig heeft geacht de werkingssfeer van de Cultuurpactwet aan te passen. Reeds op grond hiervan mag geen enkel personeels lid, in welke dienst dan ook, om ideologische of filosofische redenen worden voorgetrokken of achtergesteld en het ambtenarenstatuut waarnaar artikel 20 van de Cultuurpactwet uitdrukkelijk verwijst, staat eveneens dergelijke discriminaties in de weg.

Wat er ook van zij, en voor zover men de wetgever euvel zou kunnen duiden dat hij de werkingssfeer van de Cultuurpactwet niet heeft aangepast aan de na de eerste staatshervorming aan de Gemeenschappen toegewezen bevoegdheden, wat in wezen een opportuniteitsvraag is, kan dit ten hoogste de ongrondwettigheid van dat stilstaan tot gevolg hebben, doch niet de ongrondwettigheid van een wet die op het ogenblik waarop zij tot stand is gekomen, hoe dan ook niet met het gelijkheidsbeginsel strijdig was.

Antwoord van J.-Cl. Dufrasnes

A.3. De bestreden bepaling voert een verschil in behandeling in tussen de ambtenaren met een culturele functie en die met een andere dan culturele functie. Voor dat verschil in behandeling bestaat geen objectieve en redelijke verantwoording. Het breekt met een van de fundamentele beginselen die het wezen uitmaken van de verhouding openbare overheid-ambtenaar: de verplichting, voor de overheid, de bekwaamheid en bekwaamheidsbewijzen van de ambtenaren op objectieve wijze te onderzoeken en met elkaar te vergelijken. Bovendien leidt de bepaling tot een flagrante schending van verschillende fundamentele beginselen van onze rechtsorde, zoals het recht op respect voor het privé-leven, de vrijheid van mening, de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van eredienst. Zij negeert het recht van elke burger zijn politieke of filosofische overtuiging niet kenbaar te maken, dat samenhangt met het in de Belgische Grondwet verankerde recht op vrijheid van meningsuiting, mening en eredienst.

- B -

B.1. Artikel 20 van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt, bepaalt :

« De aanwerving, de aanwijzing, de benoeming en de bevordering van het statutair personeel, van het tijdelijk personeel en van het onder contract aangeworven personeel met culturele functies in alle openbare instellingen, besturen en diensten van het cultuurbeleid geschieden volgens het beginsel van rechtsgelijkheid zonder ideologische of filosofische discriminaties en volgens de regels van hun respectieve statuten, rekening houdend met de noodzaak van een evenwichtige verdeling van de ambten, bevoegdheden en dienstaanwijzingen tussen de verschillende representatieve strekkingen, alsmede met een minimum aanwezigheid voor elk van de strekkingen, en met voorkoming van ieder monopolie of ieder onrechtmatig overwicht van één van die strekkingen. »

Ten aanzien van het onderwerp van de prejudiciële vraag

B.2. De tekst van artikel 20 is vatbaar voor verscheidene interpretaties. Hij kan aldus worden geïnterpreteerd dat hij niet van toepassing is op de ambtenaren van een ministerieel departement, zelfs als zij zijn tewerkgesteld in een dienst die zich bezighoudt met culturele aangelegenheden, als nader bepaald bij artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, of met internationale culturele betrekkingen. Hij kan ook aldus worden geïnterpreteerd dat hij van toepassing is op de tewerkstelling in culturele functies in de bestuursdiensten van de Franse Gemeenschap.

Het komt de rechter die de prejudiciële vraag stelt toe, de bepaling waarop die vraag betrekking heeft, te interpreteren.

Ten deze kan worden overwogen dat de Raad van State impliciet voor de tweede interpretatie opteert, aangezien hij heeft beslist een prejudiciële vraag te stellen aan het Arbitragehof. Er dient overigens te worden gewezen op het feit dat de Raad van State, in een vroeger arrest betreffende een beroep tot vernietiging van hetzelfde benoemingsbesluit, aan het Arbitragehof dezelfde vraag heeft gesteld na uitdrukkelijk te hebben overwogen « dat de tewerkstelling in culturele functies in de bestuursdiensten van de Franse Gemeenschap behoort tot de werkingssfeer van artikel 20 van de wet van 16 juli 1973 ».

Het Hof zal oordelen of de aldus geïnterpreteerde wetsbepaling al dan niet artikel 6 van de Grondwet schendt.

Ten gronde

B.3. De wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt «strekt ertoe bindende kracht te geven aan de onder de naam 'Cultuurpact' door vijf politieke partijen ondertekende wederzijdse verbintenis » en « de waarborgen ter bescherming van de minderheden - waarvan de beginselen in de artikelen 6bis en 59bis, § 7, van de Grondwet (...) zijn vervat - gedeeltelijk in toepassing te brengen » (*Gedr. St.*, Kamer, 1972-1973, nr. 633/1, p. 1).

Dat Pact is gesloten « om, met alle gepaste middelen, en in het raam van een vernieuwd beleid, de vrije uitdrukking te bevorderen van de verschillende ideologische en filosofische strekkingen, alsook van het onderling begrip en de samenwerking, in wederzijdse eerbied, tussen de personen, de groepen, de organisaties en de instellingen met culturele opdracht, die er zich al of niet op beroepen. » (*Gedr. St.*, Kamer, 1972-1973, nr. 633/2, p. 9), en bevat een paragraaf 24, die bepaalt :

« 24. In verband met het statuut van het personeel dat culturele functies uitoefent :

zal de aanwerving, de aanstelling, de benoeming en de bevordering van het kaderpersoneel en van het personeel aangeworven onder contract in alle openbare instellingen van het cultuurbeleid gebeuren volgens het beginsel van de gelijkheid in rechten zonder ideologische of filosofische discriminatie (onder de voorwaarden bepaald in punt 13 hierboven) en volgens de regels van hun respectief statuut met inachtneming nochtans van de noodzaak :

- van een evenwichtige verdeling van de functies, attributies en affectaties onder de verschillende representatieve strekkingen;
- van een minimum-vertegenwoordiging van elk der strekkingen;
- elk monopolie of elk onrechtmatig overwicht van één van die strekkingen te vermijden. »

(*Gedr. St.*, Kamer, 1972-1973, nr. 633/2, p. 12)

Artikel 20 van de voormelde wet, waarover de prejudiciële vraag handelt, transposeert de genoemde paragraaf 24 in de rechtsorde en luidt :

« De aanwerving, de aanwijzing, de benoeming en de bevordering van het statutair personeel, van het tijdelijk personeel en van het onder contract aangeworven personeel met culturele functies in alle openbare instellingen, besturen en diensten van het cultuurbeleid geschieden volgens het beginsel van rechtsgelijkheid zonder ideologische of filosofische discriminaties en volgens de regels van hun respectieve statuten, rekening houdend met de noodzaak van een evenwichtige verdeling van de ambten, bevoegdheden en dienstaanwijzingen tussen de verschillende representatieve strekkingen, alsmede met een minimum aanwezigheid voor elk van de strekkingen, en met voorkoming van ieder

monopolie of ieder onrechtmatig overwicht van één van die strekkingen. »

B.4. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en van de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen zou worden ingesteld, voor zover voor het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld met inachtneming van het doel en de gevolgen van de bestreden maatregel en van de aard van de terzake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.5. Het is onmogelijk de doelstelling die in de betwiste bepaling na de woorden «rekening houdend met » tot uitdrukking is gebracht, ten volle te verwezenlijken zonder af te wijken van het gelijkheidsbeginsel, dat in het begin van die bepaling wordt bevestigd. De genoemde doelstelling bestaat er immers in de functies tussen « de verschillende representatieve strekkingen » te verdelen, door aan elk van die strekkingen een « minimum aanwezigheid » te waarborgen en erover te waken dat geen enkele strekking op « onrechtmatige » wijze overheerst, wat oververtegenwoordiging lijkt uit te sluiten of te beperken, behalve indien die noodzakelijk zou zijn om de kleinste minderheidsstrekkingen een minimale aanwezigheid te waarborgen. Door, na het gelijkheidsbeginsel in herinnering te hebben gebracht, eraan toe te voegen dat over een bepaalde verdeling dient te worden gewaakt, geeft de wet niet aan dat die laatste vereiste ondergeschikt is aan de naleving van het grondbeginsel. Het Pact waarop de wet is geïnspireerd, bepaalt zelfs uitdrukkelijk het tegenovergestelde, door na de herhaling van het beginsel te preciseren dat «nochtans » met de andere vereiste rekening dient te worden gehouden.

Een dergelijk stelsel leidt er onvermijdelijk toe dat ambtenaren, ondanks hun verdiensten, wegens hun ideologische of filosofische overtuiging kunnen worden achtergesteld. Het houdt bovendien het risico in dat diegenen worden achtergesteld die gebruik maken van het aan ieder burger toekomend recht niet in het openbaar stelling te nemen. Het benadeelt bovendien diegenen die zich in bepaalde aangelegenheden bij een strekking aansluiten en zich op andere punten in een andere strekking terugvinden. Aangezien de hieruit voortvloeiende ongelijke behandeling wordt bepaald door de overtuiging van elk individu, zet zij beginselen met betrekking tot het privé-leven, alsmede tot de vrijheid om persoonlijke meningen al dan niet te uiten, op de helling. De wetgever kan weliswaar op legitieme wijze evenwichten veilig stellen, maar hij schiet in de naleving van het

evenredigheidsbeginsel te kort wanneer hij, om die doelstelling te bereiken, een beroep doet op een stelsel dat de overheid verplicht van het gelijkheidsbeginsel af te wijken op grond van persoonlijke overtuigingen. Dat is des te meer het geval daar het stelsel, op het vlak van de beginselen, een opoffering eist, die zeker is, met het oog op een voordeel, dat hypothetisch blijft. Er ligt immers geen aanmoediging in voor elke ambtenaar om zijn functie op onpartijdige wijze uit te oefenen wanneer de strekking tot welke hij wordt aangezet zich te bekennen, officieel wordt gemaakt, en wanneer aan die strekking gevolgen worden vastgeknoopt met betrekking tot zijn loopbaan. Ten slotte geeft de wet zelfs geen beperking aan van de mate waarin van de gelijkheid kan worden afgeweken ten gunste van de verdelingsnormen die zij eraan in de weg plaatst.

B.6. Op grond van hetgeen voorafgaat, bestaat er geen aanleiding tot het onderzoeken van de grief die is afgeleid uit de omstandigheid dat de betwiste bepaling slechts van toepassing is op een gedeelte van de bestuursdiensten van de Gemeenschappen.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 20 van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt, schendt artikel 6 van de Grondwet.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 16 december 1993.

De griffier,

De voorzitter,

H. Van der Zwalmen

M. Melchior